

# TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — '69-08-13 uopojen.

Leto XV.

V Ljubljani, v soboto, 5. marca 1932.

Štev. 28.

## Obremenitev produkcije in trgovskega prometa

V našem javnem gospodarstvu se vedno bolj uveljavljajo bremena, ki merijo na obremenitev produkcije in trgovskega prometa. Borba proti obremenitvi premoga in električne energije datira že par let nazaj. Tudi davščina na nakladanje in razkladanje ni nova, uvesti jo je hotela že svoječasna oblastna samouprava ljubljanska pod imenom vagon-ski davek, pa ni dobila dovoljenja za pobiranje.

Stališče gospodarstva napram davščinam te vrste je obče znano. Gospodarstvo se bori že leta in leta proti njim, pa si še ni dovojevalo stalne prakse v tem pogledu. Argumenti gospodarstva se vsestransko priznavajo, saj drugače tudi ni mogoče, ko so utemeljeni z razlogi, katerih se ne da brez nadaljnjega ovreči. Gospodarstvo v pogledu teh davščin ne zahteva ničesar drugega nego enake konkurenčne pogoje. Ono ni načeloma proti davščinam te oblike, zahteva pa, da se ga ne ovira na tržiščih izven banovine in izven države, kjer prestaja s svojimi produkti težko konkurenčno borbo. To je postulat pravičnosti, ki mora prej ali slej zmagati.

Te dni bo v tem pogledu padla na merodajnem mestu odločitev, tako glede banovinskega kakor tudi ljubljanskega

občinskega proračuna, ki vsebujeta oba davščine, ki bremene produkcijo in trgovski promet. Načelno stališče ministrstva za finance o davščinah te vrste je odklonilno, vendar pa se v tej smeri do zdaj ni v polnem obsegu izvajalo, ker so bili za to merodajni drugi razlogi, katerim na ljubo se je dovoljevalo pobirati tudi take davščine.

Položaj se v zadnjem času vedno bolj poostruje. Gospodarstvo vedno težje prenaša bremena. Kaže se splošna tendenca, da se bremena primerno znižajo in olajšajo. Pri tej tendenci smatramo za potrebno, da v prvi vrsti pokažemo na bremena, ki bremene produkcijo in trgovski promet in jih postavimo v prvo vrsto onih bremen, katere je treba ne le znižati in olajšati, ampak v obče ukiniti, odnosno zabraniti.

Merodajni krogi kažejo, kakor dokazuje ekspozice ministra za finance, s katerim je otvoril debato o državnem proračunu, polno razumevanje za resen položaj gospodarstva. Prepričani smo radi tega, da bodo tudi glede davščin te vrste, ki so rak-rana vsakega gospodarstva, zavzeli pravilno in pravično stališče, katero so že v ponovnih razpisih manifestirali na način, ki ne dopušča glede kvarnosti omenjenih davščin za naše gospodarstvo nikakega dvoma.

bremena, katera nosi privatna trgovina. Časi so resni, preresni, da bi se smelo še nadalje dopuščati, da bi dobršen del trgovine, pod okriljem konzumnega združenstva pod pretezo, da prodaja samo članom, užival dalekosežne ugodnosti, za katere v praksi nima pogojev. Niso samo te ugodnosti, ki bodejo v oči privatnega trgovca, ampak dejstvo, da nosi samo on ona bremena, ki so odmerjena za obče koristne in potrebne naprave, in da se ta bremena samo njemu nalagajo in na njega porazdeljujejo, drugi, ki istotako kupujejo, povrh še pod ugodnejšimi pogoji, pa ne prispevajo za splošnost ničesar, odnosno samo v obliki indirektnih davščin!

Vem, da bo moj glas, glas vpijočega v puščavi. Konzumno združenstvo ima močne zagovornike na vplivnih mestih. Videli smo jih in poznamo jih iz časa, ko se je pri nas vršilo neko zborovanje vseh nabavljalnih zadrug, vendar se ne strašimo, kajti do preokreta v tem pogledu prej ali slej mora brezpogojno priti, ako noče država žrtvovati davčne moči privatne trgovine, ki je eden izmed stebrov državnega gospodarstva. Ko država misli na skrajno štednjo, naj jo res prične najprej izvrševati pri ugodnostih konzumov, ker zadrugniki pri tem ne bodo ničesar izgubili, država pa bo imela od tega, če bodo tudi konzumi plačevali davke, vendarle znatne dohodke.

J. K.

## Zborovanje pooblaščenih inženjerjev iz cele kraljevine v Ljubljani

V soboto, dne 5. marca t. l. predpoldne se vrši v Ljubljani plenarna seja Glavne uprave inženjerskih komor kraljevine Jugoslavije, v nedeljo, dne 6. marca t. l. pa se vrši v sejni dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani Glavna skupščina odposlancev inženjerskih komor. Glavno skupščino odposlancev tvorijo delegati, ki so bili izvoljeni na rednih glavnih skupščinah inženjerskih komor v Beogradu, Novem Sadu, Zagrebu in v Ljubljani. Glavna skupščina odposlancev inženjerskih komor se vrši vsako leto na sedežu druge komore ter je padla letos vrsta na Ljubljano. Naloga Glavne skupščine odposlancev je, da presodi poslovanje Glavne uprave inženjerskih komor v pretečenem poslovnem letu.

## Ukinitev notranjega žitnega režima

Po referatu ministra za trgovino in industrijo g. dr. Kramerja, je ministrski svet na svoji seji 4. t. m. zvečer odobril načrt ministra za trgovino in industrijo o likvidaciji žitnega režima. Čim bo dobljena pred-sankeja kralja, bo zakonski načrt takoj predložen Narodni skupščini, ki bo o njem razpravljala takoj po končani proračunski razpravi.

Novi načrt je zasnovan na bazi, da se uvede popolnoma svobodna trgovina v notranjem prometu. Privilegirana izvozna družba bo v bodoče fungirala samo kot organizacija za izvoz v inozemstvo in bo kupovala v to svrhu žito po določeni ceni. Namesto dosedanjega mlinskega doplačila se uvede poseben mlinski doprinos, izraču-

nan na osnovi dejanske kapacitete mlinov. Vsaka razlika med njimi se odpravi. Kmečki mlini bodo oproščeni vseh dajatev. Z ozirom na načelo, da se notranja trgovina z žitom ne more podvreči nobeni omejitvi, bo tudi mlinski doprinos zelo nizek in ne bo vplival na ceno moke.

Pričakuje se, da bodo po uvedbi novega zakona cene moke znatno padle.

»Trgovski list« je ponovno poročal o težavah in težkih posledicah, ki so nastale v prometu z žitom vsled monopoliziranja tako za mlinarje, trgovce in vse konsumente. Gornja vest nas zato navdaja s prav posebnim zadoščenjem in smo prepričani, da bo z veseljem sprejeta od vse naše javnosti.

## Osnovanje sekcije drogistov Dravske banovine

Dne 2. t. m. se je vršil v Ljubljani sestanek drogistov, na katerem se je soglasno sklenilo osnovanje sekcije drogistov Dravske banovine pod okriljem Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo v Ljubljani. Kakor v vseh ostalih strokah tako so tudi interesi drogistov ogroženi, pa je prevladala v vrstah naših drogistov želja po združitvi in enotnem nastopu. Sestanek, ki se je vršil v posebni sobi restavracije »Emona« je vodil g. Josip Kramar, ki je poudarjal važnost organizacije in skupnega nastopa.

Tajnik Zveze trgovskih gremijev gospod I. Kaiser je podrobno očrtal položaj drogistov zlasti z ozirom na določbe novega obrtnega zakona in akcijo, katero naj bi sekcija v zaščito interesov drogistov podvzela.

Pri nato sledeči volitvi sekcijskega odbora je bil soglasno izvoljen za načelnika g. J. Sinkovec (Kranj), za poslevodečega podnačelnika pa g. Anton Kane. V ožji odbor so bili izvoljeni gg. Josip Kramar, S. Borčić, Milan Guštin, Bogomir Gregorič, v širši odbor pa gg. Maks Kane (Maribor) in g. inž. I. Zalokar lastnik drage-rilje »Krkac« v Novem mestu.

Podrobno se je nato razpravljalo še o akciji, ki naj jo glede obsega pravice drogistov podvzame sekcija, in mesečne članarine.

## Za slovensko lesno trgovino

Skopje, 27. II. 1932.

Izvozu slovenskega lesa bi se odpirala velika možnost v Južni Srbiji, deželi, ki je ravno tako siromašna na lesu kakor na žagah in iz katere bi se dalo tudi obiskrbovati obsejne kraje v Grčiji. Kot konkurent slovenskemu lesu pride v poštev najprej bosanski, v manjši meri novopazarski les. Da se bosansko blago ne more meriti s slovenskim je znano in bi slovensko blago izdržalo z njim vsako konkurenco, kjer se išče kvalitetno blago, kakor za boljša tesarska in mizarska dela. Konkurenco v ceni pa onemogočujejo ogromni stroški prevoza, ki pri nekaterih vrstah lesa nabavno ceno podražujejo do malega za 100%, ker stane prevoz 1 m<sup>3</sup> iz Slovenije do Skoplja okoli 210 Din. Naša lesna industrija naj bi obrnila na to okolnost prav posebno pozornost ter zastavila pri merodajnih faktorjih ves svoj vpliv za to, da se prevozne tarife za Južno Srbijo znižajo tako, da omogočijo naši industriji konkurenco, do katere je popolnoma opravičena po kakovosti svojega blaga.

## Glej v vsaki številki

»Trgovskega lista« »Ponudbe in povpraševanja«, ki nudijo ugodne kupčijske prilležitosti. Zato jih vsi, zlasti podeželski trgovci, morajo čitati!

## Belgija nudi premajhen kontingent hmelja

Že od septembra naprej se bije v Belgiji boj glede kontingentiranja hmelja. Organizacija belgijskih pivovarjev zelo ostro pobija načrt o kontingentiranju, o katerem pravi, da je delo nekaterih uradnikov poljedelskega ministrstva, ki nimajo pravega smisla za resnične potrebe pivovarjev in da je radi tega ta načrt čisto navadno birokratično delo.

Kakor znano, je po tem načrtu Belgija hotela priznati naši državi letni kontingent v višini 750 centov à 50 kg, češ, da to odgovarja povprečnemu uvozu našega hmelja v Belgijo v zadnjih šestih letih. Na anketi hmeljskih izvoznikov in interesentov, ki se je vršila že lani koncem septembra, se je pa ugotovilo, da navedbe o količini v Belgijo od nas izvoženega hmelja v statistiki zunanje trgovine niso točne; pri tem je namreč vpoštevati, da gre veliko našega hmelja preko Nemčije, odkoder ga reekspedirajo v Belgijo kot nemški hmelj. Na podlagi te ankete, ki jo je sklicala ljubljanska zbornica, se je ugotovilo, da je bil naš izvoz v Belgijo povprečno vsako leto osemkrat večji, kot je to v statistiki zunanje trgovine obeh držav izkazano. Na podlagi tega so naši izvozniki hmelja zahtevali, da se naši državi zagigura od Belgije letni kontingent v višini najmanj 8000 q à 50 kg hmelja.

Da je bilo naše stališče res pravilno, to je da odgovarja dejstvu, nam priča ravno kar v strokovnem glasilu »Saazer Hopfen- und Brauerzeitung« objavljen članek, katerega vsebino tukaj dobesedno navajamo:

Od češke sekcije žatečke zveze hmeljskih producentov se poroča: Belgijska vlada hoče doseči s Češkoslovaško sporazum glede kontingenta hmelja in ponuja na podlagi povprečnega uvoza v letih 1926—30 7980 q, ki bi jih smela Češka uvoziti v Belgijo.

To ponudbo pa je zveza hmeljskih producentov odklonila z utemeljitvijo, da belgijska uvozna statistika ni točna in da velike količine hmelja gredo v tranzitnem prometu preko Nürnberga v Belgijo pod nemško izvirno označbo.

Češkoslovaška statistika pekaže za l. 1931 izvoz 42.320 q à 50 kg hmelja v Belgijo, medtem ko pokazuje belgijska statistika uvoz samo 30.402 q. Nasprotno pa znaša po belgijski statistiki uvoz hmelja iz Nemčije 37.284 q, medtem ko zaznamuje nemška statistika samo 26.558 q v Belgijo uvečenega hmelja, ker Belgija vračuna preko Nemčije tranzitirani hmelj češke in jugoslovanske proveniencije v nemški uvoz.

Radi tega zahtevajo češki producenti hmelja, da se kontingent hmelja določi na podlagi porabe češkega hmelja po belgijskih pivovarnah in sicer v zadnjih dveh letih.

## Še o konzumih!

(Dopis iz Maribora.)

Bolj kot kdaj prej postaja konzumno združenstvo aktualno vprašanje našega gospodarstva. Posebno pri nas na severni meji čutimo vedno občutnejše prodiranje konzumov, s katerimi se moramo boriti za naš obstanek. V eni zadnjih številkih ste se dotaknili ugodnosti konzumov in opozarjali na potrebo, da država v lastnem interesu zajezi zlorabe za dosego ugodnosti, ki so vedno bolj na dnevnem redu. Sicer se docela strinjam z izvajanjem dotičnega članka, vendar pa moram navzlic temu dodati še par pripomb.

Naši konzumi brez nadaljnjega uživanja ugodnosti, ne menijo se pa v polni meri tudi za pogoje, pod katerimi se jim priznavajo. Drže se načela modernega združenstva, ki so ga uveljavili tkaleci roehdalski: prodajaj vsakomur, nočejo pa biti logični, da bi se odpovedali ugodnostim, katere uživajo samo pod pogojem, da prodajajo samo članom. To občutimo posebno trgovci v Mariboru, kjer se konzumno združenstvo vedno bolj širi. Naši konzumi prodajajo vse, tudi drva, premog, v zadnjem času je pa nabavljala zadruga državnih nameščenecv otvorila tudi gostilno. Od uglednega gostilničarja sem te dni čul, da je ta zadruga v svoji gostilni prodala več vina nego pet boljših mariborskih gostilničarjev skupaj. In vendar obiskujejo zadrugniki tudi privatne gostilne! Ako upoštevamo znatno količino v zadrugni gostilni potocenih pijač in vidimo zadrugnike tudi po raznih gostilnah in vinotocih, nam je docela jasno, da bi konzumova gostilna ne mogla potočiti toliko pijač, ako bi jih ne prodajala vsakomur, ki jih zahteva.

Pri nas so se glede prodaje nečlanom vršile že razne preiskave, ki so potekle vse ugodno za zadrugo. Kaj drugega tudi pričakovati ne moremo, saj se nakup od strani nečlana more brez nadaljnjega knjižiti na knjižico kakega člana. Zlorabe v tem pogledu se ne dajo ugotoviti s preiskavami in se tudi ne dajo kontrolirati v taki meri, da bi se v obče moglo trditi, da prodajajo konzumi samo nečlanom. Zato z obema rokama podpisujem zahtevo, da je skrajni čas, da se na prodajo članom omejeno konzumno združenstvo razširi na prodajo vsakomur, naj pa obenem nosi tudi vsa

## Ali je potrebna naši agrarni državi industrija?

(Govor narodnega poslanca gosp. Antona Krejčija v Narodni skupščini ob generalni debati o proračunu za 1932-1933.)

Veliko se je že govorilo v finančnem odboru o tem, kako naj se pomaga našemu poljedelstvu, malo pa se je razpravljalo o vprašanju, kako naj bi se pomagalo naši industriji. Radi tega je res potrebno, da se ob razpravi o našem celokupnem gospodarskem in finančnem položaju vprašamo, ali je naši agrarni državi potrebna industrija.

Rentabiliteta našega poljedelstva, s katerim se bavi 80% našega prebivalstva, je padla na minimum, ako se sploh še more govoriti o rentabiliteti. Ta položaj je posledica katastrofalnega padca cen naših glavnih agrarnih proizvodov na svetovnih tržiščih in ogromnih ovir, katere delajo evropske industrijske države našemu izvozu poljedelskih pridelkov. Te države, ki so naravno tržišče za naš poljedelski presežek, hočejo za vsako ceno povečati svojo agrarno produkcijo in ovirajo uvoz tujih pridelkov z ogromnimi carinami, uvoznimi prepovedmi itd. Na ta način zavarovani dosega njihovi poljedelci cene, o katerih naš kmetovalec niti ne sanja. Taka situacija ni samo prehodni pojav, ampak sistematična, že nekaj let vojena gospodarska politika teh držav, ki vedno bolj ogrožava agrarne evropske države. Najznačilnejši je pri tem vzgled z Avstrijo, kamor smo do leta 1924 uvažali vse naše glavne poljedelske izvozne proizvode brez katerekoli carine. V tem letu je Avstrija uveljavila novo carinsko tarifo z večjim številom občutnih agrarnih carin, na kojih osnovi smo sklenili z Avstrijo prvo trgovsko pogodbo z medsebojnimi koncesijami. V nastopnih letih je Avstrija stalno poviševala svoje agrarne carine in od nas ponovno zahtevala, da izpremenimo pogodbo, ker bi se brez našega pristanka ne mogle povišati carine, ki so bile vezane s pogodbo, katero smo imeli z Avstrijo. Avstrija je bila pripravljena, stopiti napram nam v carinsko vojno, če ne bi pristali na zahtevane izpremembe pogodbe na svojo lastno škodo. Avstrija je s svojo sistematsko politiko v toliko povzdignila svoje poljedelstvo, ki ga še naprej dviga, da že v nekaterih letih ne bo več reflektirala na naš izvoz poljedelskih proizvodov. Jako značilne so v tem pogledu izjave vodilnih avstrijskih politikov, katere so priobčili časopisi začetkom meseca februarja t. l. o tem, da Avstrija nikakor ne more pristati na neko kombinacijo za gospodarsko zblizanje podonavskih držav potem nekeke zveze, ker bi v tem primeru propadli avstrijski kmetovalci.

Pri vseh pogajanjih za sklepanje trgovskih pogodb z industrijskimi državami se je od naše strani gledalo pred vsem na to, da se dosežejo za naš izvoz agrarnih produktov čim večje ugodnosti. Edino agrarno-protekcijonistična politika drugih držav je zakrivila, da nismo dosegli večjih ugodnosti za naše poljedelstvo. S Švico v obče nismo sklenili pogodbe, a uspeh našega prometa z Nemčijo je tak, da nam Nemčija več prodaja nego od nas kupuje. Nemški uvoz v našo državo je znašal l. 1931. 925 milj. Din, dočim je znašal naš uvoz v Nemčijo komaj 543 milijonov.

Ako se industrijske države, naravna tržišča za poljedelske proizvode, brnijo prevzemati presežke agrarnih držav na teh proizvodih, dasi so cene katastrofalno nizke, je aktivnost trgovske in plačilne bilance agrarnih držav, stabilnost njihovega narodnega denarja in v obče njihovo gospodarsko in finančno ravnanje resno ogroženo. Radi tega se agrarnim državam z neodoljivo silo vsiljuje potreba, da preprečijo udarce, katere jim zadaja agrarno-protekcijonistična gospodarska politika industrijskih držav. Najboljši način samobrambe v te smeri je ta, da agrarne države posvetijo večjo pozornost razvoju domače podjetnosti, obrtnosti in trgovine.

Na ta način se bo doseglo zmanjšanje uvoza dragih finalnih proizvodov na eni strani, na drugi strani pa zvišalo število v industriji in obrtnosti zaposlenih delovnih moči in tako povišal konzum agrarnih produktov v državi sami ter zmanjšala količina onih produktov, za katere iščemo le s težavo kupce v inozemstvu.

Računamo lahko, da je bilo v naši industriji (z rudarstvom vred) zaposlenih v zadnjih letih pri normalnem delu okoli 300.000 oseb. Ako vzamemo, da je njihov povprečni zaslužek znašal 30 Din dnevno in da se dve tretjini tega zaslužka porabi za prehrano, vidimo, da to osebe troši okoli 2 milijardi dinarjev za nabavo pro-

hrane. Ako se oziramo še na prebivalstvo, zaposleno v obrti, moremo računati, da osebe v industriji in v obrti potroši za prehrano sebe in svojih družin okoli 5 milijard Din na leto, kar več ali manj koristi našemu gospodarstvu.

Važnost v industriji in obrti zaposlenih oseb kot konzumentov domačih poljedelskih pridelkov se pa še poveča, če pomislimo, da znaša vrednost našega agrarnega izvoza, kojega plasiranje na zunanjih tržiščih nam dela toliko preglavice, samo dve in pol milijarde Din.

Pa ne samo autarkične tendence in agrarno protekcijonistična politika industrijskih držav, temveč tudi splošni gospodarski položaj agrarnih držav napram industrijskim tudi v normalnih časih nalaga agrarnim narodom nalogo, da razvijejo svojo industrijo, ker brez industrije ni narodnega blagostanja.

O pomenu industrije za gospodarski razvoj in narodno blagostanje je ob peštanskem mednarodnem velesojmu v l. 1930 ob splošni pozornosti predaval bivši državni tajnik rumunskega ministrstva trgovine pod naslovom »O tragediji agrarnih držav«. V svojem predavanju je v glavnem navedel: »Zgodovina gospodarskega razvoja dokazuje neovrgljivo dejstvo, da so agrarni narodi predmet eksploatacije od strani industrijskih držav. Industrija in industrijski narodi imajo veliko prednost napram agrarnim vsled svoje sposobnosti, da intenzivnejše in cenejše proizvajajo razne dobrine, kojih zamenjava povečava njihovo kupno moč. Koeficient proizvodnje sposobnosti poljedelstva, to je povprečna vrednost letne poljedelske proizvodnje enega delavca je znašala pred vojno v Rusiji in v Rumuniji komaj 500 švicarskih frankov, dočim so v teh državah obstojale industrije, v katerih je eden delavec produciral na leto blaga v vrednosti 10.000 švic. frankov. Na Madžarskem je znašala vrednost poljedelske proizvodnje 815 švic. fr. za enega delavca, v Avstriji 490 švic. fr., dočim je vrednost industrijske proizvodnje znašala na Madžarskem 1291 in v Avstriji 1686 švic. fr. na enega delavca. V Ameriki je proizvodna sposobnost poljedelstva petnajstkrat manjša nego proizvodna sposobnost industrije.

Industrijske države kupujejo z gotovo količino blaga, proizvedenega z malim številom delavcev, proizvode agrarnih držav, za kojih proizvodnjo je bilo potrebno veliko število delovnih moči. Ako morajo agrarne države izvoziti rezultat dela 10 lastnih državljanov, da morejo kupiti rezultat dela enega tujega državljana, taka zamenjava gotovo ni za nje koristna. Kemične proizvode Zedinjenih držav, kojih koeficient produktivnosti je 8300 dolarjev, plača Madžarska s svojimi agrarnimi proizvodi, kojih koeficient produktivnosti znaša 163 dolarjev. Torej se daje delo 50 madžarskih kmetovalec za delo enega edinega ameriškega delavca.

(Konec sledi.)

### Trgovci in starostno zavarovanje

Naš agilen tajnik Zveze gremijev gosp. J. Kaiser je v Trgovskem tovarišu št. 2 sprožil misel o socialnem zavarovanju trgovstva. Priporočam nujno vsem onim tovarišem, kateri tega članka niso čitali, da to nemudoma storijo.

Gotovo smo vsi prepričani, da je že skrajni čas ustanovitve ne samo bolezenskega, temveč tudi starostnega zavarovanja za vse trgovce Dravske banovine in to obligatorno.

Vzrok za to ni treba posebej navajati, saj jih skoraj vsak poedini trgovec sam občuti, ali pa vsaj slut. Mogoče bo med nami kak srečnejši, ki bo temu oporekal, temu bi pa svetoval, naj bo vsaj toliko discipliniran član trgovstva, da bo uvidel potrebo splošnosti, katera pa mora imeti prednost pred posamezniki.

Do občnega zbora Zveze gremijev imamo še dobra dva meseca — mogoče bi se posrečilo tajništvo, da izdela in pripravi do takrat potrebno gradivo, le-to pa stavi kot posebno točko dnevnega reda občnega zbora?

Trgovci z dežele.

**Delo na domu svetla točka v krizi.** Opozorjamo na ponudbo v inseratnem delu današnjega lista firme Domača pletarska industrija Josip Kariš, Maribor, Trubarjeva 2. Pletilni stroj »Regentine« da je delavoljnim možnost zaslužka. Na željo pošlje firma natančne prospekte.

## Holandska uvedla kontingent za čevlje

Pred kratkim je Holandska uvedla kontingente za razne vrste blaga, med tem tudi za čevlje. Zaenkrat velja to kontingentiranje le za prvo tromesečje. Na podlagi uvedenega kontingenta se omeji uvoz čevljev za 50% od one povprečne količine, ki je bila uvožena v istem času tekom let 1928-30. To velja za čevlje in vsa ostala obuvala, ki so popolnoma ali vsaj po večini izdelana iz usnja ali kaučuka. Za ostalo obutev, ki ni izdelana po večini iz usnja, se omeji uvoz za 25%.

Z ozirom na naše razmere bi pač bilo umestno, da se tudi pri nas povedemo za vzgledom Holandske in kontingentiramo uvoz čevljev ter tako zaščitimo in naše čevljarje in našo čevljarsko industrijo, ki ima zadostno kapaciteto, da zadostne celokupno potrebo naše države in to v kvantiteti in kvaliteti. S tem bi se tudi znatno omilila brezposelnost, kajti naša podjetja bi ne odpuščala svojih delavcev.

### Nemčija povišala carino na trdi les — Nadaljnja povišanja slede

Nemška vlada se je v sporazumu z državnim svetom za gozdno gospodarstvo poslužila pooblastil, ki jih ji v zadevi carin daje zasilna uredba z dne 1. decembra 1931 in je za sto odstotkov zvišala dose-danjo uvozno carino na trd les in izdelke iz trdega lesa. Med predmete, ki jih to povišanje zadene, spadajo tudi: okrogel trd les, rezan trd les, železniški pragovi, doge kakor tudi les za izdelovanje vozov in vsi izdelki iz trdega lesa.

V svojem komunikatu napoveduje nemška vlada, da je to šele prvi korak v svrhu zaščite interesov domačega gozdnega gospodarstva in domače lesne trgovine.

To povišanje pa ne velja napram Jugoslaviji, v kolikor se tiče hrastovih dog in hrastovega lesa za doge, a napram Turčiji, v kolikor se tiče orehovega lesa.

## Ponudbe, povpraševanja

Neka velika francoska tvrdka se zani-ma za sledeče vrste lesa:

1. brzojavni drogovi; jelka, smreka, bor, zdravo ravno brez napak in sicer: 8 do 14 m dolžine, 12 do 15 cm na tanjšem koncu premera in 18 do 26 cm na bazi lm. Količina 10-15.000 komadov. Cena franc. fr. 80-90 za 1 m FOB jadranska luka. Te cene se sedaj nudijo, ker rumunske tvrdke nudijo blago po isti ceni.

Ravnatoko se ista tvrdka zanima za je-lovo, žagano blago in deske sploh. Natanč-ni pogoji glede te kvalitete, kakor tudi do-bave so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani. Opozarja se, da se naj-javijo samo resne tvrdke, ki lahko nudijo najboljšo kvaliteto in najboljše pogoje sploh.

**ZA IZVOZNIKE JAJC.** Tvrdka Vincenzo di Giovanni, Via Franca 16, želi uvoziti jaja iz Jugoslavije v Italijo. Interesentom se je obrniti direktno na prej navedeno firmo.

**TVRDKA M. D. SANDOR, ZAGREB,** Berislavičeva 11, ima naročila iz inozem-stva za antimon, barit, magnezit, zemlje za barve, gospodinjске in kuhinjske po-trebnosti, ležalne stole, brivske stole itd. ter želi stopiti v stik s tukajšnjimi izde-lovalci prej navedenih predmetov.

**TVRDKA GUERCI FRANCESCO, ALES-SANDRIA, ITALIJA,** Via Felice Cavalotti 29 želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvoz-niki svežih rib, kakor linjev, postrvi, kar-pov itd.

**JOVANOVIĆ MILAN,** ing. agronom, BEO-GRAD-BANJICA, Poštanski pregradal 311, se zanima za nakup tankih desk od 2 do 3-50 mm debeline, ki se uporabljajo za iz-delovanje škatelj za kolomaz.

## Razstave, sejmi

13. Bruseljski velesojm se vrši od 6. do 20. aprila 1932.

Spomladanska prireditve velesojma v Pragi se vrši od 12. do 20. marca 1932.

## Po svetu

**Angleška banka** izkazuje zlato kritje 121 milijonov funtov ob obtoku bankovcev v znesku 846 milijonov funtov.

**Konkurzov v Nemčiji** je bilo proglašeni v januarju 1128, poravnalnih postopanj je bilo otvorenih 751 (v decembru 1178 in 864).

**Cena železa** v palicah fob Antwerp je vsled nujne prodajne potrebe in vsled konkurence outsiderjev zopet znižana.

**Brezposelnih v Franciji** je po zadnji uradni statistiki 284.000, med njimi 229.000 moških in 55.000 žensk.

**Število brezposelnih v USA** je bilo cenjeno 1. februarja t. l. na 8.300.000, približno toliko kot v začetku leta.

**Cene konoplj** so po poročilu iz Odža-cev (Vojvodina) zelo trdne; mogoče se cene še zvišajo.

**Mednarodna industrija barv** (Nemčija, Francija, Švica, Anglija) se je sporazumela glede kontingentiranja prodaje.

**Cene živil v Nemčiji** so padle od 124,5 v januarju na 122,3 v februarju torej za 1,8 odstotkov.

**Banka Commerciale Italiana** ima od 250.000 delnic inkorporirane banke Com-merciala Triestina v svojih rokah že 245.896.

**Banka Litve** je s 1. t. m. znižala od 3. oktobra 1931 obstoječo obrestno mero 8% na 7%.

**Kartel donavskih dežel** za prodajo žita se menda pripravlja in bo sklepala o tem v bližnjem času konferenca v Beogradu. So pa to Jugoslavija, Ogrska in Rumunija.

**Pogajanja mednarodnega jeklenega kar-tela**, ki so se vršila te dni, so potekla zo-pet brez uspeha.

**Za omiljenje brezposelnosti v U.S.A.** je dovolila vlada 132 milijonov dolarjev, s katerimi naj se gradijo nove avtomobilne ceste.

**Trgovska pogodba med Italijo in Fran-cijo**, ki nadomešča pogodbo iz leta 1922, je podpisana. Osnovna bo popolnoma nove gospodarske in finančne odnošaje, ozna-čene po neomejeni prostosti na carinskem polju in po kontingentaciji.

**Število insolvent v Ogrski** je bilo v fe-bruarju za 13 odstotkov večje kot v lanskem februarju, a za 35 odstotkov manjše kot v letošnjem januarju.

**Konkurzov v Nemčiji** je bilo objavljenih v februarju 1091 (januar 1128), poravnal-nih postopanj 789 (751).

**Baisse na bakrenem trgu** se zdi da se bo še nadaljevala, ker ponujajo v Ameriki izven kartela stoječi producenti baker že po 5,5 cents.

**Tri velike hranilnice v Pragi** so imele 1. t. m. 4778 milijonov Kč hranilnih vlog, med njimi Mestna hranilnica 2448 milio-nov.

**Na trgu lesa v Franciji** so težkoče velike in hoče vlada s 1. aprilom inozemske uvoz-ne kontingente znižati za tretjino.

**Odhodne pristojbine v Nemčiji** (lani 100 mark) letos po zahtevu merodajnih mest niso nameravane.

**Devizne omejitve v Angliji** so odpravlje-ne; to je prvi znak, da se je Anglija iz največjih težkoč že izmotala. Gre za na-kup inozemskih deviz od strani Angležev.

**Švedska in Norveška banka** sta obrest-no mero zopet znižali, od 5 in pol na 5 od-stotkov. Šele 18. februarja t. l. je bila obrestna mera znižana od 6 odstotkov na 5 in pol.

**Obtok bankovcev v Nemčiji** je bil 29. februarja v znesku 4268 milijonov mark krit v zlatu in devizah s 25,2 odstotki.

**Na Kubi** je delalo na koncu februarja le še 122 sladkornih tovarn (lani 136). Zdi se, da se bodo Kubanci držali Chadbour-novega načrta glede produkcije 2.350.000 ton.

**V Hamburgu** je brez dela 175 ladij s 750.000 brutotonami, za 130.000 ton več kot pred mesecem dni. Vse jugoslov. trgovsko brodovje ima 400.000 ton.

**Smotreni trgovci in industrijci** čitajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki Vam jih nudijo udeležbe na jav-nih licitacijah!

## Veterinarska služba na obmejnih postajah Bistrica-Bohinjsko jezero in Podbrdo

Ministrstvo poljoprivrede je sporazumno z italijanskim ministrstvom za zunanje zadeve in Generalno direkcijo j. d. ž. v Beogradu določilo naslednji način odprave, odnosno pregleda veterinarskemu pregledu p dvrženih pošiljk, ki se prevažajo čez obmejno postajo Bistrica-Boh. jezero, odnosno Podbrdo:

### A. Postopek pri pregledu v Jugoslaviji.

I. Kadar ni na obmejni veterinarski postaji Bohinjska Bistrica veterinarja, vrši kontrolo veterinarskih dokumentov in pregled transportov, ki so namenjeni čez obmejno postajo Bistrica-Bohinjsko jezero, za Italijo odnosno za druge države v prevozu čez Italijo, stalni obmejni veterinar na Jesenice.

II. Ravnotako vrši obmejni veterinar iz Jesenic pregled vse veterinarskemu pregledu podvržene robe (mesa, mesnih izdelkov, kož itd.) razven živih živali, — ki pride iz Italije za Jugoslavijo, odnosno za katero drugo državo čez obmejno postajo

Bistrica-Boh. jezero, šele na postaji Jesenice.

III. Pri pošiljkah živih živali iz Italije, ki so namenjene za Jugoslavijo, odnosno za katero drugo državo (provoz čez Jugoslavijo), obvesti obmejno postajo Bistrica-Boh. jezero (brzojavno ali telefonično) potom postaje Jesenice obmejnega veterinarja na Jesenicah, ki mora izvršiti pregled živih živali in kontrolo veterinarskih dokumentov na vstopni obmejni postaji sami, to je na postaji Bistrica-Boh. jezero.

### B. Postopek pri pregledu v Italiji:

I. Veterinarski pregled živih živali, ki se uvozijo v Italijo čez obmejno postajo Podbrdo, se vrši na obmejni postaji Podbrdo samo ob četrtkih. Stroški za ta pregled gredo v breme italijanske države. Glede na to morajo transportanti prijaviti vsak transport živih živali na lasten strošek carinarnici v Podbrdu najmanj 24 ur preje, da more carinarnica pravočasno poklicati preglednega veterinarja.

II. Pregled vse ostale veterinarskemu pregledu podvržene robe (mesa, mesnih izdelkov, kož itd.), ki se uvozi v Italijo čez imenovano obmejno postajo, se izvrši tudi še nadalje pri carinarnici v Gorici.

## Veliko obrtniško zborovanje v Mariboru

Na poziv mariborskega Obrtnega društva, ki je napovedalo predavanje o novem obrtnem zakonu, se je prošlo sredo zbralo v Gambrovi dvorani toliko mariborskega rokodelskega obrtništva, da ga v takem številu še menda nismo videli na skupnem zborovanju. Velika dvorana je bila s predsobo nabito polna in je predsednik društva g. Novak v pozdravnem nagovoru z radostjo in ponosom ugotovil tako sijajno in žal redko manifestacijo obrtniške solidarnosti.

Na dnevnem redu je bilo predavanje o I. delu novega obrtnega zakona in mojstrskem zavarovanju. Prednašal ga je v nad enournem govoru obrtno-zadružni inspektor Založnik in žel za stvarna izvajanja navdušeno odobravanje cele dvorane. V sledeči debati, v kateri so govorili med drugimi gg. Bureš, Gustinčič, Klančnik, Kožuh, Lesnik, Senica in Vahtar, in sta dajala pojasnila predsednik in predavatelj, se je opazilo, da največ vznemirjenja med obrtništvom povzročajo izredno stroge delavsko-zaščitne določbe zakona, o katerih bo isti predavatelj govoril na posebnem novem zborovanju, in pa novi predpisi o prisilnih organizacijah, ki za naše kraje niso primerni.

Soglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri obrtništvo pozdravlja novi zakon, v kolikor je koristen za napredek in razvoj rokodelstva, zahteva pa, da se uvažujejo spremembe predlogi, ki jih pripravljajo zvezna organizacija, da se obligatorno mojstrsko zavarovanje uvede postopno in da se novi zavarovalni instituciji izroči del premoženja delavskih zavarovalnic, da pa se v vsakem slučaju mojstrsko zavarovanje izvaja povsem ločeno od delavskega zavarovanja in avtonomno po banovinah.

## Gospodarske prilike v naši državi v l. 1931.

Letno poročilo Narodne banke razpravlja obširno o vzrokih in stanju našega celokupnega gospodarstva v l. 1931. Iz tega izčrpnega in zanimivega poročila posnemamo v glavnem sledeče:

V prvi vrsti je omeniti par važnih dogodkov, ki so močno vplivali na naš denarni in splošno gospodarski trg. Velikanske izgube avstrijskega Kredit-Anstalta so povzročile, da je izšlo iz naše države za preko 300 milijonov Din deviz. Temu polomu, je sledil polom velike nemške banke ter številne vesti o raznih polomih ameriških bank. Razumljivo je zato, da so ti dogodki vplivali na množico, da je vsak denarni zavod gledal z kar največjo skeptiko; pričelo se je splošno dviganje hranilnih vlog. K vsem tem neprijetnostim je prišel še Hooverjev predlog o enoletnem moratoriju reparacij, h kateremu pa naša država iz razumljivih razlogov ni mogla pristopiti.

Pravi run na banke pa se je pričel šele s padcem angleške funta. Z veseljem pa moramo pri tem poudariti, da vse te neprijetne niso povzročile večjih pretresljajev med našimi denarnimi zavodi; intervencija Narodne banke je k temu mnogo pripomogla.

Kljub vsemu temu pa je izšla naša dr-

žava iz l. 1931 s trdno valuto, z odprtimi borzami in ohranjenimi denarnimi zavodi. Brez dvoma kaže vse to na veliko odpornost našega gospodarstva. Edino kar nas najbolj teži, je padec vrednosti poljedelskim produktom in s tem kupne moči večine prebivalstva.

Obseg zunanje trgovine se je v primeri z l. 1930 sicer zmanjšal za 30 odstotkov, kljub temu pa izkazuje lanska bilanca v primeri s predlansko suficit za 180 milj. Din. Pač pa se je v tem razdobju povečala brezposelnost za kakih 48 odstotkov.

Število stečajev je sicer lani nekoliko padlo, upoštevati pa moramo, da je bilo v tem letu 829 prisilnih poravnjav izven stečaja, katerih je bilo v letu 1930 komaj 185.

Povečalo se je tudi število natovorjenih vagonov, povečala se je tonaža ladij, ki so prispale v naše luke, zmanjšalo pa se je število rečnih kilometrskih ton.

Denarni trg je bil v prvem polletju lanskega leta dovolj likviden, obrestna mera je vse dotlej znašala 8—11 odstotkov, dočim se je pa do konca leta položaj v tem oziru poslabšal tako, da je znašala obrestna mera od 10—14 odstotkov za prvotredne menice.

Promet s čekovnimi računi je ostal pri Narodni banki skoro na isti višini, pač pa izkazuje promet žiro računov majhen padec.

Stanje hranilnih vlog je znašalo koncem prvega polletja 14.242 milj. Din. Torej za kake pol milijarde več kakor koncem leta 1930. Proti koncu l. 1931 pa se je stanje vedno bolj manjšalo tako, da znaša koncem leta le še 12.170 milj. Din. Pripomniti pa je treba, da se je to stanje sedaj že znatno popravilo.

Celokupni državni dohodki so bili v prvih 11 mesecih lanskega leta za skoro 12% manjši kakor v istem razdobju leta 1930. Padec cen je znašal v istem razdobju 16 odstotkov.

Tečajni vrednostnih papirjev so izkazovali splošen baisse. Gotovo je, da je ta splošen svetoven pojav moral vplivati tudi na naše vrednostne papirje.

Kljub tem padcem pa je ostal kredit naše države na isti višini. O tem nam pričata 7% posojilo v iznosu 1.025 milj. fran. frankov ter posojilo 300 milj. fran. frankov.

Indeks cen na debelo je v l. 1931 nadalje padel ter je koncem leta znašal 72.0 (l. 1926 = 100), največji padec zaznamujejo poljedelski produkti.

Med industrijskimi produkti so občutili najjačji padec cen oni domači proizvodi, ki so namenjeni izvozu, katerim so vrhu vsega stale na strani še velike težkoče pri plasmanu. V prvi vrsti je tu prizadeta naša lesna industrija, koje izvoz se je tekom dveh let zmanjšal za celo milijardo Din; v l. 1931 je znašala namreč celokupna vrednost izvoza lesnih produktov komaj 856.700.000 Din. Prav tako velike težave so prizadele našo rudokopno industrijo.

Iz vsega tega izhaja, da je vladala v naši državi v l. 1931 akutna gospodarska kriza. Upoštevati je pri tem zlasti to, da so cene našim izvoznim produktom padle

za celih 12-6%, dočim so cene našim uvoznim produktom padle komaj za 10-2%. Na gospodarstvo naše države pa je prav posebno kvarno vplivala činjenica, da so tako katastrofalno padle cene poljedelskim produktom; tako zaznamujejo naši žitni proizvodi padec za 15 točk, a živinski celo za 24-1 točk, industrijski pa komaj za 8-9 točk. Baš zato lahko rečemo, da je za vse naše gospodarstvo izredne važnosti to, kako se bodo cene našim poljedelskim produktom v bodoče razvijale ter kake možnosti plasiranja teh naših produktov se nam bodo nudile. Od tega je odvisen v največji meri naš nacionalni donos in kupna moč največjega dela prebivalstva naše države.

## Ljubljanska borza

| Tečaj 4. marca 1932.              | Povpraševanje Din | Ponudbe Din |
|-----------------------------------|-------------------|-------------|
| <b>DEVIZE:</b>                    |                   |             |
| Amsterdam 100 h. gold.            | 2280.12           | 2291.48     |
| Berlin 100 M . . . . .            | 1343.48           | 1354.28     |
| Bruselj 100 belg . . . . .        | 788.49            | 792.43      |
| Budimpešta 100 pengő . . . . .    | —                 | —           |
| Curij 100 fr. . . . .             | 1094.35           | 1099.85     |
| London 1 funt . . . . .           | 197.68            | 199.26      |
| Newyork 100 dol., kabel . . . . . | —                 | —           |
| Newyork 100 dolarjev . . . . .    | 5641.36           | 5669.62     |
| Pariz 100 fr. . . . .             | 222.86            | 223.98      |
| Praga 100 kron . . . . .          | 167.64            | 168.60      |
| Stockholm 100 šved. kr . . . . .  | —                 | —           |
| Trst 100 lir . . . . .            | 292.82            | 295.22      |

## Poizkus synthese svetovne gospodarske krize

„Vezano“ ali „nevezano“ gospodarstvo?

Napisal advokat dr. Egon Starč.

(Konec.)

Vse to, na čemer se je po celo vrsto let po vojni delalo, se nahaja na enkrat zopet v krizi.

Treba je torej predvsem zaupanja, da bode zopet deloval kredit, kajti brez potrebnega kredita ni mogoče nobeno moderno gospodarstvo.

V drugi vrsti si pa bode gospodarstvo samo pomagalo s tem, da bode počasi vse one zaloge, ki so danes povzročile nadprodukcijo, počasi porabilo! Kot prvi tak produkt, katerega danes ni več toliko na skladišču, naj navedem sladkor.

Treba je torej predvsem, da se obnovi ravnovesje med svetovno produkcijsko kapaciteto in zmoglostjo prodaje in porabe. Eno pa je pri tem jasno in tudi dobro, namreč vse nezdravo, kar se je zgradilo iz špekulacije ali na slabih temeljih, vse to svetovne gospodarske krize ne preživi. Vse, kar bode ostalo, pa bode zdravo in trdno.

H koncu še nekoliko izvajanj in dedukcij na sledeče vprašanje:

Ali je svetovna kriza, katero preživljamo ena onih velikih kompliciranih svetovnih kriz, kakor jih je človeštvo počenši od velike rimske-kartaginske krize dalje do današnjih dni že nešteto preživelo, ali je pa ta kriza več kot kriza?

Ali je to svetovna katastrofa in s tem, kakor trdijo nekateri gospodarski teoretiki konec kapitalizma ali ne?

Oni, ki se nagibajo k tej zadnji teoriji, navajajo predvsem v podkrepitev sledeče činjenice:

Mehanična in industrijska revolucija je končana. V najbližji bodočnosti ni pričakovati novih velikih izumov, ki bi temeljno uplivali na svetovno gospodarstvo.

Ogromno naraščanje delavstva v industrijskih centrih stagnira in celo nazaduje. Nezaposlenost na svetu je tako velika, da je zgodovina kapitalizma ne more zaznamovati še nikdar poprej.

Padec cen na svetovnih tržiščih je v zadnjih dveh letih naravnost katastrofalen.

Svobodno gospodarstvo je danes tako vezano, da se kapitalistični princip o konkurenci in o prosti ponudbi in povpraševanju danes v resnici več ne izvaja. Gospodarstvo samo je izgubilo svojo obrtno svobodo, ki si jo je pred več kot 100 leti priborilo.

Svobodna trgovina je popolnoma onemogočena s carinsko politiko držav in s

**Veletrgovina**

**A. Šarabon**

**v Ljubljani**

priloga

**špecerijsko blago**

več vrst žganja, moko

ter deželne pridelke —

kakor tudi raznovrstno

**rudninsko vodo**

—————

Lastna pražarna za

kavo in mlin za dlave

z električnim obratom

—————

T e l e f o n 26-66

## LESNA BORZA V PARIZU RAZPUŠČENA

Ustanovljena je bila ta borza v pričetku preteklega leta. Ni imela sicer oficialnega značaja, združevala je pa v sebi vse lesno gospodarstvo Francije. Glede na sedanje popolnoma nejasne razmere, ki ob ostrem konkurenčnem boju izključujejo skoraj vsako kupčijo, je bila borza v zadnjem času tako slabo obiskana, da so jo morali razpustiti.

### hrepenenjem po autarkiji.

Svobodna trgovina ne producira več novih vodečih moči ter upravlja samo dediščino očetov.

Razun tega oklepa država sama svobodno gospodarstvo v nove in zopet nove verzige ter si judicira vse one moči in svobode, ki jih je svoječasno prepustila gospodarstvu.

Država se spaja bolj in bolj z vsebino množice ter s socialnim protigibanjem teh množic proti kapitalizmu.

Država in ljudstvo ustvarja nove voditelje in nove miselnosti.

Sedanja gospodarska generacija je povsem neproduktivna, brez samostojnih gospodarskih vodij in mislecev.

Z eno besedo: stojimo pred polomom sedanjega gospodarskega sistema.

Država se s svojimi gospodarsko izučnimi uradniki identificira s socialnim protigibanjem ter se stavi na čelo gospodarstva s socialnimi ukrepi.

Ta teorija bi po mojem mnenju veljala morda tedaj, če stojimo v resnici pred svetovno katastrofo.

Tega mnenja pa ne morem deliti.

Ne smemo pozabiti na zgodovinski razvoj gospodarskega življenja. Kajti zgodovina je učiteljica narodov in tudi naša učiteljica.

Oni čisti gospodarski liberalizem Gladstonov je v svojih začetkih komaj eksistiral!

Ze davno pred vojno je država odločilno posegla v narodno gospodarstvo, s tem da je prevzemala nase najrazličnejše gospodarske, socialne in kulturne funkcije in posegla tako vedno bolj in bolj v gospodarsko in zasebno življenje.

Pričetek je napravil že Bismark l. 1868 z uvedbo poštnega monopola na Pruskem in od tega časa dalje se nahaja država in tudi druga samoupravna telesa v frontalnem naskoku proti svobodnemu gospodarstvu.

Govori se o takozvani »Planwirtschaft« države ali vezanem gospodarstvu, toda nikdo še ni podal prave slike o tem, kaj se pravzaprav v gospodarskem življenju pod tem imenom razume in kdo in na kak način se ima ta gospodarski načrt izvesti.

Povsod vidimo pojav, da čim ubožnejši je narod, čim večje je število gospodarsko slabih tem večje so utesnitve individualne svobode.

Povsod opazujemo, kako javne korporacije nastopajo kot voditelji državno-socialističnih ali državno kapitalističnih ciljev ter se v svetovnem gospodarstvu tako živo uveljavljajo kot že nikdar poprej.

**Naročajte in širite »Trgovski list«!**

Sicer vzoru Rusije ni sledila nobena druga država, toda vendarle posegajo povsod ne samo države, temveč tudi druge javne samoupravne korporacije, občine itd. v silni meri v privatno gospodarstvo.

Navzlic temu, da nas skušnja uči, da je država za določitev in za izvedbo gospodarskih načrtov neokretna in okorna in da uradniki, četudi so gospodarsko dobro podkovani, ne bodo kot uradniki nikdar imeli one duševne prožnosti duha in modre podjetnosti kot pa samostojni trgovci in končno, da se je v resnici dosedaj pri državnem gospodarstvu pokazalo, kar je tudi vojna in povojna doba točno dokazala, pri vseh kartelih, ki jih je med vojno država ustvarila, n. pr. v Avstriji in drugod, da je država nezmožna za tako obširno narodno gospodarstvo, vendar ponovno posega kot odločilni faktor v večji ali manjši meri v gospodarsko življenje.

Država določa najemnine, odloča o stavebnih možnostih, diktira cene premoga, železa in drugih produktov, nastopa kot podjetnik v najširšem obsegu, intervenira v bančnih in kreditnih poslih, predpisuje davek ne samo od dohodkov, temveč tudi od substanc, določuje diktatorično delovni čas in mezde itd. itd.

Nemška državna ustava vsebuje temeljni stavek, da lastnina zavezuje in da mora biti njeno uživanje obenem tudi služba za obče dobro (Eigentum verpflichtet und sein Gebrauch soll zugleich Dienst sein für das Gemeine Beste).

Toda nemška država je s svojimi »Notverordnungen« posebna z 4. Notverordnung od meseca novembra 1931 pregledno posegla v privatno gospodarstvo, kajti s tem dekretom je enostavno cene, obresti, mezde in druge gospodarske številke dekretirala.

Toda danes se že kaže, da tiposegi ne bodo za nemško gospodarstvo imeli onih odločilnih in dobrih uspehov, na katere je Brüningova vlada računala.

Fašistična »Carta di lavoro«, o kateri obširno razpravlja bivši minister finance de Stefani v svoji knjigi »La deflazione finanziaria del mondo« obsega sledeči stavek: Korporativna družba smatra privatno inicijativo na polju produkcije kot najvažnejši in najmočnejši instrument v interesu nacije.

Omnipotenca fašistična država pa ji daje možnost, da država privatno inicijativo potom upravne prakse tako omeji, da ostane do državnega kapitalizma ali državnega socializma samo en korak.

Vsled tega sem prepričan, da posega država v preveliki meri v gospodarsko življenje tako v zunanji trgovski politiki, kakor tudi v notranjem gospodarstvu.

In kakor se z ene strani govori o krizi liberalizma in o krizi kapitalističnega sistema, tako se z še večjo pravico sme govoriti o krizi državnega intervencionizma.

Država in samoupravna javna telesa so po mojem mnenju preokorne po svojem

ustroju za tako širokogrudno gospodarsko politiko.

Vera v vseomogočnost države, ki je bila vzgojena v vojni in z nauki o razredni diktaturi, mora pasti in zopet mora vzrasti ponovno spoštovanje k individualnemu udejstvovanju, k samopomoči in k plemeniti medsebojni konkurenci in lastni ustvarjalni volji.

Tam pa, kjer bi ta volja in kjer bi posamezni narodni gospodarji, ki imajo vse večje zmožnosti razvitka in ki tudi vedo, da to, kar riskirajo morajo riskirati sami in da bodo morali nositi tudi posledice sami, tam pravim, kjer pa odpove tudi privatna plemenita inicijativa in ustvarjalna sila, tam naj pa nastopi država kot skrbstveni organ na njeno mesto s svojo inicijativo in socialno pravičnostjo.

In v tem smislu pozdravljam tudi drugo zahtevo našega narodnega predstavništva, s katero nujno tirja odpravo pšeničnega monopola!

Pisatelj Gerhard Schacher piše v svoji knjigi »Der Balkan und seine wirtschaftlichen Kräfte«:

Gospodarske moči Jugoslavije so zelo pomenljive. Ljudstvo je po svojih velikih zmožnostih popolnoma v stanju, posebno pri odpori inozemskega kapitala istega primerno uporabiti in tako smemo po končani krizi računati z močnim povzdigom jugoslovenskega gospodarstva.

In v tem narodno-gospodarskem smislu, mislim po svojem skromnem mnenju, da je na mestu oni socialni liberalizem in socialno liberalni gospodarski sistem, ki naj prepreči, da bi se človeški um ne samo na zunaj, temveč tudi miselno in duševno podrgel državni avtoriteti in izgubil svojo duševno elastičnost in samostojnost, ki odlikuje vsakega posameznega človeka, v neizmerno in nepopravljivo škodo svetovne civilizacije in kulture.

## Dobava-prodaja

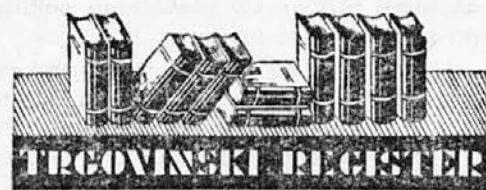
**Dobave.** Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 10. marca t. l. ponudbe glede dobave 200 kg žice in 100 kg vijakov z maticami. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 14. marca t. l. ponudbe glede dobave 25 plošč železne pločevine, 600 kg železa, klobučevine, ključavnic itd. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 17. marca t. l. ponudbe glede dobave 6000 kg tračnikov. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 21. marca t. l. se bo vršila pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu oferta licitacija glede dobave kovinskega materiala. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.)

**Prodaja** lesa se bo vršila potom ofertne licitacije dne 18. marca t. l. pri Kr. direk-

ciji šum v Vrhovcih. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

**Dobave.** Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 24. marca t. l. ponudbe glede dobave 4000 kg karbida. — Dne 5. aprila t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 350 ton avijonskega bencina, 50 ton bencola in 16 ton ricinovega olja. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.)

Dne 12. aprila t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertna licitacija glede dobave raznega materiala (svinec, kit, klej, pocinkana pločevina, žagini listi); dne 14. aprila t. l. pa glede dobave umetnega škrljeveca. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.)



Sedež: Tržič.

Besedilo: Markelj in sin, industrija in trgovina z usnjem in čevljarскими izdelki, družba z omejeno zavezo.

Obratni predmet: Izvrševanje vseh v usnjato stroko spadajočih industrijskih poslov, trgovina s kožami in usnjarskimi izdelki, nadalje tvorniško izdelovanje čevljev in drugih čevljarских izdelkov in potrebščin ter trgovanje z vsemi označenimi predmeti.

Družbena pogodba z dne 26. januarja

1932. Družba je ustanovljena za nedoločen čas.

• Poslovodje: Markelj Anton, trgovec in posestnik in Markelj Franc, posestnik, oba v Tržiču, Blejska cesta 11.

Za namestovanje upravičen: Družbo zastopa vsak poslovodja samostojno. Podpis tvrdke se izvrši na ta način, da pod napisano, natisnjeno ali s stampiljko odtisnjeno besedilo tvrdke podpiše lastnoročno svoje ime en poslovodja.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 13. februarja 1932.

Firm. 144/32 — Rg. C V 52/L

\*

Sedež: Kranj.

Besedilo: Jadransko-posavska čevljarna družba z omejeno zavezo v Kranju.

Izbriše se namestnik poslovodij Štefe Anton.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 13. februarja 1932.

Firm. 143 — Rg. C II 159/13.

\*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Drago Schwab.

Zbog smrti se izbriše javni družabnik Schwab Drago in zasnamba zapuščinskega provizorija, vpiše pa se javni družabnik Kislinger Hinko, trgovski poslovodja v Ljubljani, Dvorni trg št. 3.

Vsak javni družabnik zastopa tvrdko samostojno in podpisuje njeno firmo na ta način, da izpiše besedilo tvrdke.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 20. februarja 1932.

Firm. 183 — Rg. A II 260/7.

**SODE** rabljene, dobro ohranjene, od strojnega olja, nudi vsako množino zanesljiva tvrdka. Vprašanje pod šifro »Rabljeni sodi« na upravo lista.

**TISKARNA  
MERKUR**

- LJUBLJANA  
GREGORČICEVA 23

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele i. t. d.  
**LASTNA  
KNJIGOVEZNICA**



**„KUVERTA“  
LJUBLJANA**  
Slovenska in Vojaški papir

TVORNICA KUVERT IN  
KONFEKCIJA PAPIRJA



GRADBENO  
PODJETJE IN TEHNIČNA PISARNA ••

**MIROSLAV ZUPAN - Ljubljana**

**STAVBENIK** Poštni ček. račun št. 12.834 Telefon št. 2103  
Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitektura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. • Sprejemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov stavbne stroke • Tehnična mnenja • Zastopstvo strank v tehničnih zadevah



**Nov poklic**

za dame in gospe z vpeljavo strojnega pletarstva v hiši. Zajemcem zaslužek ca. 1500 Din mesečno, ker prevzamemo izgotovljeno blago, plačamo zaslužek za pletenje in dostavimo v izdelavo prejo. Pišite še danes po brezplačne prospekte na Domača Pletarska industrija, št. 65, Josip Kalis, Maribor, Trubarjeva 6.

**Iv. Brunčič**

stavbni in pohištveni pleskar in ličar

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom.

Ljubljana, Kolodvorska 28

Cene zmerno, delo solidno, postrežba točna

TELEFON 34-76

**KLIŠEJE**

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna

**ST-DEU  
LJUBLJANA  
DALMATINOVA 13**

**SLOVENIA  
TRANSPORT**

Železniško-carinsko, špedicijsko in transportno podjetje

Špedicija  
Ocarinjenje  
Tarifni biro

Ljubljana, Miklošičeva 21

MEDNARODNI TRANSPORTI  
PREVOZI — PRESELITVE

Telefon 27-18

Brzjavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

**Ant. Krisper Coloniale**  
Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe.  
Veleprazarna kave.  
Mlini za dišave.  
Točna postrežba.

**Ljubljana**

Dunajska cesta 33

Ustanovljeno leta 1940

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka.  
Mineralne vode.  
Ceniki na razpolago.

**Motvoz Grosuplje**

domać slovenski izdelek — Svoji k svojim!



**Tovarna motvoza in vrvarna d. d.  
Grosuplje pri Ljubljani**